

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

BUDAPESTI ZENELI HETEK

Szerző:

Cím:

Pernye András

78 (064.5)

1960

Magyar Nemzet 1960. okt. 8.

A **RADÍÓZENEKAR** is kivette részét az utóbbi napok gazdag hangversenyműsorából. **Lehel György**vel az élén és **Maria Grinberg** közreműködésével kedden nagyszerű hangversenyt adott a Zeneakadémián.

Már az elmúlt évben többször megírtuk és most újból hangsúlyoznunk kell: sajnálatos, hogy ez a kitűnő zenekar olyan ritkán hallható nyilvános hangverseny keretében, holott a gyakoribb szereplés elmélyítené az együttes hangzáskultúráját és nagy örömet szerezne a közönségnek. Reméljük, hogy ezt a jogos igényt a Filharmónia figyelembe fogja venni a továbbiakban.

A keddi műsor első száma, **Haydn** B-dúr szimfóniája (No. 102) egyike a nagy osztrák mester legértettebb alkotásainak. Előadása éppen a differenciált hangszerezés folytán a legnagyobb követelményeket támasztja a zenekarral szemben. Ezeknek a követelményeknek a Rádiózenekar a negyedik tételt kivéve mindegyiket eleget is tett: drámai bevezetést, csodálatosan éneklő lassú-tételt, valamint erőteljes, vérbő menüettet hallottunk. **Lehel György**t már sokszor megdicsértük: ezúttal újból meg kellett állapítanunk, hogy ugyszólván koncertről koncertre fejlődik és érik művésze.

Bartók Divertimentóját azonban még nem érzi teljes mértékben. Előadása mintha külföldi mintákat követne és azonfelül a forte-részletek nem jelentkeznek »kispóroltan«, hanem az első és a harmadik tételt olyan dinamikai csúcsponton indítja, ahonnan már csak csekély mértékű emelkedés képzelhető el. A zenekari együtt hangzás tekintetében azonban itt sem tehetünk különösebb kifogásokat.

MARIA GRINBERG szovjet zongoraművésznő a magyar közönség csak hanglemezekről ismerheti — annál nagyobb volt most örömünk, hogy személyesen is gyönyörködhettünk művészetében.

Grinberg a kiváló szovjet zongoraiskola egyik prominens képviselője. Technikája hallatlanul kiművelt, akkordfogása, billentése férfiasan kemény, zongorahangja szárnyaló, zengető, játékában a görcsösség és rányomás árnyékát sem vehetjük észre. Gazdag érzelmi világa semmiféle külsőségre nem kényszeríti, ha csak nézzük, kifejezetten szenttelennek hat — de amit hallunk tőle, az a legmagasabb fokon átlakcsított művészet. Egyszerűsége és póztalansága talán végtelen biztonságából ered.

Beethoven c-moll zongora-
hangversenyéről éppen nemrégiben

írtuk, hogy »Janus-arcú« alkotás, félig a klasszikus stílusban, másfelől a romantikában gyökerezik. Interpretációja ezért különösen nehéz feladat és nem ritkán az előadó az egyik vonás előtérbe helyezésével elhomályosítja a másikat. **Grinberg** végtelenül komolyan vette feladatát — ezért az első két tétel megoldása tökéletesnek volt mondható. A harmadik tétel érzelmi világa azonban összetettebb, bonyolultabb és nagyobb súlyt kellett volna helyeznie a dacosan felszapo fő téma iróniájára. Főlényes technikai biztonsága azonban így is győzedelmeskedett és hatalmas sikerhez juttatta a művésznőt.

A **KÜLFÖLDI VENDEGMŰVÉSZEK ÉS EGYÜTTESEK** végtelenül gazdag programozata közben sem szabad említetlenül hagynunk azt, hogy a Filharmónia megindította hangversenysorozatát az ifjúság számára. Szombat délután nagy zsbongás töltötte be a Zeneakadémia nagytermét — több mint ezer általános iskolás gyerek várta izgatottan a hangverseny kezdetét.

Dicséret illeti a Filharmóniát ezért a kezdeményezésért. Mielőtt a szombati hangversenyre rátérnénk, álljon itt néhány számadat.

1956—57-ben — az ifjúsági hangversenyek megindulásakor — 12 ilyenfajta előadást tartottak, összesen 10 500 hallgató előtt. Az 1959—60-as évadban 107 ifjúsági hangverseny volt 90 400 hallgató részvételével. A számok maguktól beszélnek. Csak annyit szeretnénk hozzáfűzni, hogy a művészetutánpótlás égető kérdése mellett a legfontosabb probléma, a **közönség-utánpótlás** most már biztosítottnak látszik.

A szombati hangversenyen élvonalbeli művészek (Budapesti Fúvósötös, **Török Erzsébet**, **KISZ** Központi Enekkara, a Magyar Rádió Gyermekkara, stb.) élő magyar szerzők műveit adták elő. Erre vonatkozóan is csak a dicséző elismerés szavait hallathatjuk; mindennél fontosabb, hogy a gyerekek az **ABÉCE**-vel együtt szívják magukba a modern muzsika hangzásképét. Mert nevelhetjük a fiataliságot a legmagasabb színvonalú klasszikus zenén, ha korának zenei nyelvét nem érti, idegenként fog mozogni a muzsika világában.

Az előadás rendkívül nehéz, bonyolult feladatot nyújtó vezetését **Lukin** László kitűnően látta el. Szerepe nemcsak a művek ismertetésére szorítkozott, hanem egyben az érdeklődést is fel kellett keltenie és időnként fegyelmennie is kellett a gyakorta nyugtalan

gyermeksereget. **Lukin** komolyan mégis minden gyereket számára érthetően beszélt és nem kis része volt abban, hogy a hangverseny kitűnően sikerült.

HELMUT KOCH, NDK-beli vendégművésznő az Állami Hangversenyzenekar és a Budapesti Kórus élén **Händel**: **Belsazar-oratóriumát** vezényelte.

Koch ma világviszonylatban is elismert oratórium-dirigens. 1908-ban született és zenei tanulmányait a kölni Konzervatóriumban, valamint **Seher**-chennél végezte. 1931-től kezdődően megszakítás nélkül tevékenykedett a német munkáskörök vezetőjeként. Ma a berlini kamarazenekar és a rádió-zenekar dirigense.

Mint majdnem minden oratóriumdirigens, ő is a kórusra helyezi a fősúlyt. Ebből eredően a zenekar először kissé bizonytalanul muzsikál, később azután a hangszeres együttest is hatalmába keríti a dirigens zenei szuggesztivitása — és ettől kezdve szinte egybeforr az előadóapparátus két része. A dráma slypontja azonban természetesen a kórus — amelyet évek óta nem hallottunk ilyen felszabadultan és tisztán énekelni. Hallatlanul finom árnyalatokat, gyengéden lekerekített sorvezetéseket és érthető szövegkifejtést hallottunk. Sokáig nem felejtjük el az oratórium tragikus csúcspontját, amikor **Belsazar** lakomáján megjelenik a rejtélyes »Mene Tekel Ufarszin«-felírás. **Koch** minden jelenetet zenedrámái értelemben fogott fel és ezzel nyújtott számunkra nagy élményt. **Händel** oratóriumai ugyanis a korabeli és a mai hallgató számára egyaránt jóval többet jelentenek, mint a bibliai szöveg pusztá megzenésítését: a »nép hangja«, a harc, a küzdelem, majd a szabadság-és béke-vágy **Muszorgszkij** operaköltészetéig **Händel** oratórium-kórusaiban revelálódnak a legtisztábban.

Koch és zenekara, illetve énekkara mindent megtett a siker érdekében. Nem mondhatjuk el azonban ugyanezt a szólístákról. Az a sajnálatos helyzet állott elő, hogy a két rövid szerep énekese, **Tarnay Gyula** és **Bende Zsolt** kivételével minden szólísta formáján alul szerepelt és bizonytalan intonációkkal gyakran romlottak el **Koch** művészetében lelt örömlünket. **Osváth** Júliától, **Jámbor** Lászlótól, **Bartha** Alfonzától, **Faragó** Andrától és **Horváth** Lászlótól legfeljebb néhány kultúraltan és muzikálisan megoldott pillanatot hallottunk — **Händel** áriaköltészetét azonban csak **Bende Zsolt** ragyogó virtuozitással előadott bariton-szólojában élvezhettük.

Pernye András